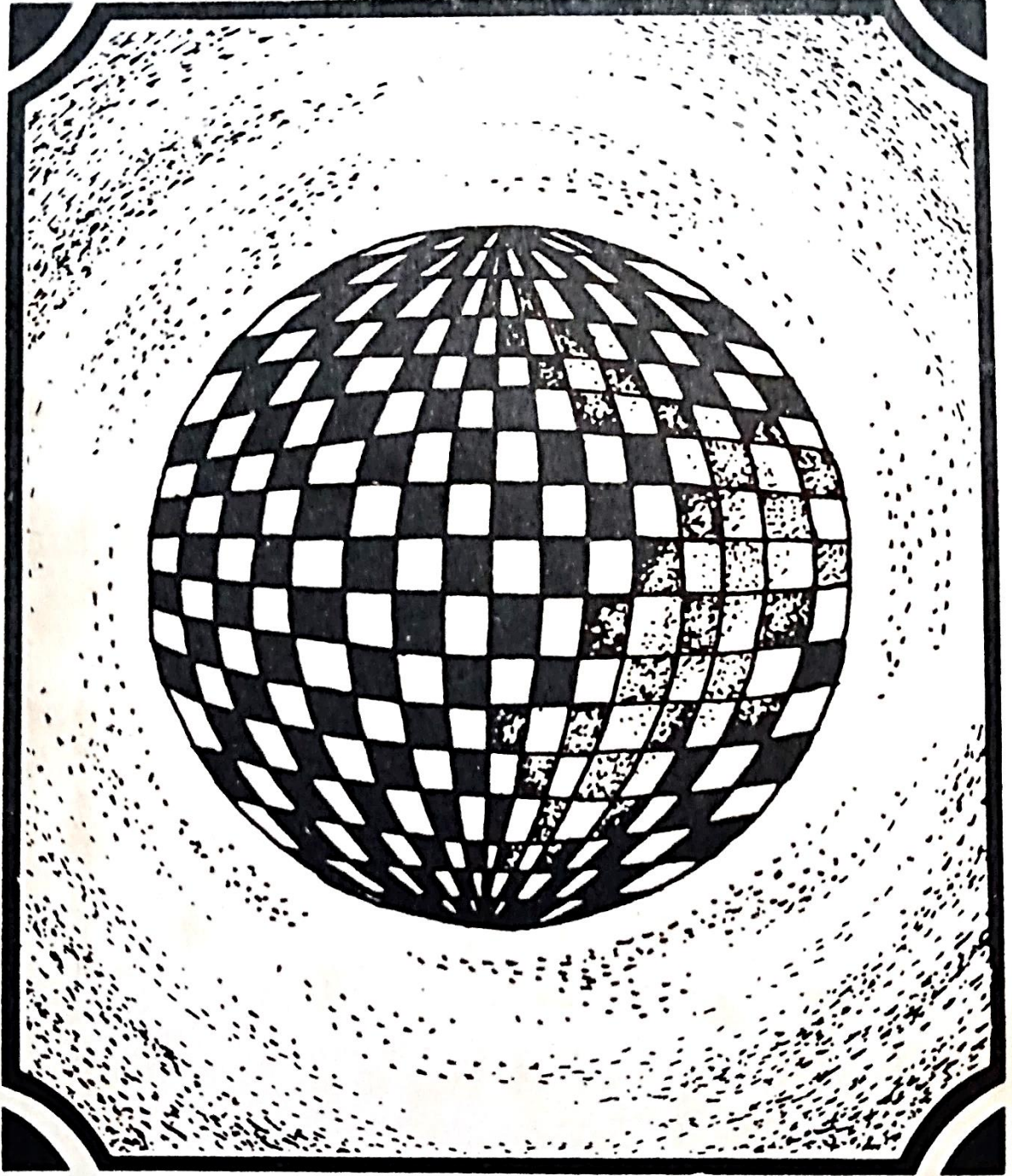

PART 11 NOVEMBER MESSAGES

નવેમ્બર

VISIT...

LANZAROTE
Caliente.COM

મને પૃથ્વી દેખાડવામાં આવી, મોટા પાટિયા પર
કાળા ને સફેદ ચોકડા દોર્યા હોય એવા સ્વરૂપે.
વરસાદ આવ્યો કે કાળો રંગ સફેદ રંગ પર
રેલાયો ને આખું ચિત્ર ગંદા ભૂખરા રંગનું બની
ગયું. પછી વધુ જોરથી વરસાદ આવ્યો, આખું
ચિત્ર રૂપાંતર પામી શુભ શ્વેત બની ગયું.

મેં શબ્દો સાંભળ્યા :

શ્રદ્ધા રાખો, દૃઢતા ધારણ કરો અને જાણો કે
સમગ્ર પૃથ્વી અને એમાં રહેલું સઘળું,
વિશુદ્ધીકરણની એક જબરદસ્ત પ્રક્રિયામાંથી
પસાર થઈ રહ્યાં છે. બધું બરોબર, તદ્દન
બરોબર છે, કારણ કે બધું મારી યોજના
પ્રમાણે ચાલી રહ્યું છે. પૂર્ણ શાંતિમાં રહો.

પ્રકૃતિમાં કોઈ તાણ કે ખેંચાણ નથી. એક બીજ એના આખા ચક્રમાંથી પસાર થાય છે; એણે કંઈ કરવાનું હોતું નથી, એણે તો બસ, એ બધું થવા દેવાનું હોય છે. તમારે બસ એટલું જ કરવાનું છે, બધું થવા દેવાનું છે. તમારી જાતનું એક સુંદર પતંગિયામાં રૂપાંતર કેમ ન થવા દો? એ કોશેટામાંથી, એ બદ્ધ જગ્યામાંથી, તમારા મર્ત્ય મન અને વિચારોના ઘેરામાંથી બહાર આવો. સાપ જ્યારે પોતાની ત્વચા બદલે છે ત્યારે ધીરેથી જૂની કાંચળીમાંથી બહાર સરકી આવે છે અને જીર્ણ કાંચળી સુકાઈને નાશ પામે છે. કરચલો જેમ વિકસતો ને મોટો થતો જાય, કદમાં વિસ્તરતો જાય, વધુ સુંદર બનતો જાય તેમ તે પોતાના કોચલામાંથી બહાર નીકળતો જાય છે. પંખી પોતાનું કવચ તોડે છે અને સંપૂર્ણપણે રૂપાંતરિત થઈને બહાર નીકળે છે. એ મુક્ત મુક્ત મુક્ત હોય છે. તમારે માટે પણ આ જ બાબત રાહ જોઈ રહી છે. એક નવી મુક્તિ, નવો આનંદ, એક આખું નવું જગત પણ તમારી સમક્ષ ઊઘડવાની રાહ જુએ છે — તમે તમારા જૂના, મર્યાદામાં બાંધતા વિચારો, ખ્યાલો ને માર્ગોમાંથી બહાર નીકળી જઈ રૂપાંતર પામવા માટે તૈયાર હો, તો.

જાણી તમને પહેલપ્રથમ કોઈ બાબત શીખવવામાં આવે છે — કાર ચલાવતાં કે તરતાં કે વાદ્ય વગાડતાં — ત્યારે તમે એકેએક ક્ષણ વિશે, એક એક ક્રિયા વિશે સભાન હો છો. એમાં તમે ભૂલો તો કરો છો, પણ વાત કદી પડતી મૂકતાં નથી. એ ભૂલો તમે સુધારી લો છો અને જે કંઈ એ બાબત હોય, તેમાં સિદ્ધહસ્ત ન થાઓ ત્યાં સુધી પ્રયત્ન કરતાં જ રહો છો. પછી તમને જણાય છે કે હવે તમારે દરેકેદરેક ક્ષણનો વિચાર નથી કરવો પડતો. એ આપમેળે થાય છે, તમે એની સાથે વહો છો અને એનો આનંદ માણો છો, કારણ કે પછી એ આયાસ નથી રહેતો. એવું જ આધ્યાત્મિક જીવનનું છે. એ તમારો ભાગ બની જાય પછી તમને મારા વિશે કે મારી દિવ્ય ઉપસ્થિતિ વિશે સભાનપણે જાગ્રત રહેવાનું યાદ કરાવવું પડતું નથી, કારણ કે તમને એનો ખ્યાલ હોય જ છે. તમારે મારી સાથે સૂર મેળવવો પડતો નથી, કારણ કે તમે સૂરમાં જ હો છો. એ બધું પછી તમારે માટે શ્વાસ લેવા જેટલું સ્વાભાવિક બની રહે છે. એ અવસ્થામાં તમને જાણ થાય છે કે હું તમારામાં છું અને તમે મારામાં છો, અને આપણે એક છીએ.

પ્રેમ, આનંદ અને કૃતજ્ઞતાથી ઊભરાતા હૃદયે, જીવંત હોવા માટેના, તમે જે કરી રહ્યાં છો તે કરવા માટેના, તમે જ્યાં છો ત્યાં રહેવા માટેના ઊમટતા આનંદ સાથે આજના દિવસમાં પ્રવેશ કરો; અને આજનો દિવસ કેવો પૂર્ણ સ્વરૂપે પ્રગટ થાય છે તે નિહાળો. જે લોકો પોતાની આસપાસ સર્વત્ર સૌંદર્ય, આનંદ, સંવાદિતા નિહાળે છે અને એની ભરપૂરપણે કદર કરે છે; તેમ જ જે લોકો દરેક વસ્તુમાં ને દરેક વ્યક્તિમાં મને પિછાણે છે અને બધી બાબત માટે આભારવશ હોય છે તે સર્વ લોકો પર કૃપાની વર્ષા થયેલી છે. આનંદ એ તળાવડી વચ્ચે ફેંકેલા પથ્થર જેવો છે, એનાં વમળો દૂર દૂર કિનાર સુધી પ્રસરતાં જાય છે અને પછી તે કેન્દ્ર ભણી પાછાં આવે છે; અને આ માર્ગમાં જેનો પણ સંપર્ક થાય તે સહુમાં તે આનંદ ભરતાં જાય છે. **પ્રેમ** એ ઘા રૂઝવનાર મલમ જેવો છે. તે બધા જખમો, બધી ઈજાઓ, બધા શોકને રૂઝવી દે છે. એટલે મારા દિવ્ય પ્રેમ વડે પ્રેમ કરો; જેઓ ચાહી શકાય તેવાં નથી તેમને ચાહો; જેઓ પ્રેમનો અર્થ સમજતાં નથી તેમને ચાહો, તમારા કહેવાતા દુશ્મનોને ચાહો. તમારું હૃદય પ્રેમથી ભરાઈ જાય, ત્યારે તમને જાણ થશે કે તમારે કોઈ દુશ્મન નથી. પ્રેમ એ આધ્યાત્મિક જીવનનો પાયો છે.

તમારી આંખ ખુલ્લી રાખો અને સદાય સજાગ રહો. દરેક બાબતમાં મારો હાથ નિહાળો અને નિરંતર આભાર માનતાં રહો. જાગૃતિ નહિ હોય તો, તમારી સંમુખ જ, અરે, તમારી અંદર જ જે ઘણું બધું રહેલું છે તે જોવાનું તમે ચૂકી જશો. ઘણા બધા લોકો તેમની આસપાસની અદ્ભુતતાઓ પ્રત્યે અંધ બની રહીને, પ્રકૃતિના ચમત્કારો પ્રત્યે અંધ બની રહીને જીવન પસાર કરી નાખે છે અને એથી જીવનની ચમત્કૃતિઓ જોવાનું ચૂકી જાય છે. આસપાસની નાની નાની વસ્તુની સુંદરતા, સંવાદિતા, શાંતિ અને પ્રશાંત ગભીરતા પ્રત્યે તમે સજાગ હો છો ત્યારે તમને જણાય છે કે આ સજાગતા વધતી જ જાય છે અને તમારું આખું જીવન જ અદ્ભુતતાઓનો એક પ્રદેશ બની જાય છે. અને તમે જીવનમાર્ગ પર એક બાળકની જેમ, વિસ્મયથી ઊભરાતાં નેત્રો વડે બધી ઘટના નીરખતાં ચાલો છો. તમે અત્યંત ભવ્યોજ્જ્વલ ઘટનાઓ બનવાની અપેક્ષા રાખો છો અને એ રીતે એને સાકાર કરવામાં સહાયભૂત થાઓ છો. તમારા જીવનમાં એક પણ ક્ષણ સુસ્ત કે નિષ્ક્રિય નહિ હોય. તમે કશું ‘એ એમ જ હોય’ એવું સ્વીકારીને નહિ ચાલો પણ દરેક બાબત માટે આભાર માનશો. કૃતજ્ઞતા બારણાને ખુલ્લું ને મોકળું રાખે છે, જેમાંથી વધુ ને વધુ અદ્ભુતતાઓ જીવનમાં પ્રવેશી શકે. એટલે આભાર માનવાનું કદી, કદી જ ચૂકતાં નહિ.

સમગ્ર જીવન સાથે તમે એકરૂપ છો, એ સ્વીકારો; મારી સાથે એકરૂપ છો એ સ્વીકારો. આપણા એકત્વને સ્વીકારવાને તમે લાયક નથી, એમ માની એનાથી દૂર ન ભાગો. પોતે લાયક ન હોવાની આ લાગણી જ લોકોને મારાથી, તેમના સર્જનહારથી અલગ કરે છે. બહુ લાંબા કાળથી એમ કહેવાતું આવ્યું છે કે તેઓ પાપિયા છે અને મારી સાથે બોલવાચાલવાને પાત્ર નથી. બહુ લાંબા કાળથી એ લોકોએ પોતાની જાતને મારાથી અળગી કરી લીધી છે; તે એટલે સુધી કે હવે તેઓ મને ઓળખતાં નથી, કે તેમને ખ્યાલ નથી આવતો કે હું તેમની ભીતર જ વસું છું. મારા વિશેના આ બધા ખોટા ખ્યાલો હંમેશ માટે ખંખેરી નાખો. હું પ્રેમ છું. હું તમારી અંદર છું. આશ્ચર્ય અને આનંદ સાથે આપણા એકત્વનો સ્વીકાર કરો. સાવ નાનકડા શિશુની જેમ એનો સ્વીકાર કરો, તર્ક વડે એને સમજવાની કોશિશ કરવામાં સમય અને શક્તિ ન બગાડો. આ જીવનને તમે બૌદ્ધિક રીતે પામવા મથશો તો એની સાદી સરળતા જોવાનું ચૂકી જશો. મારા રસ્તા સાદા ને સરળ છે. એને તમારે માટે ગૂંચવણભર્યા બનાવવાનું રહેવા દો.

અત્યારનો સમય સાધારણ સમય નથી. મારી વિશાળ અને ભવ્ય યોજનાને ઉદ્ઘાટિત થતી નિહાળો. અત્યારે હવે અત્યંત અદ્ભુત પરિવર્તનો આવવાનો સમય છે, એટલે કોઈ પણ સમયે, કશું પણ બને તે માટે તૈયાર રહો. આગળ ઉપર થનાર પ્રચંડ કાર્ય માટે કેટલાંક લોકો ખેંચાઈને એકઠાં થયાં છે, તે બાબતને કેવળ અકસ્માત કે સહજ સાધારણ ન માનો. એક અત્યંત ચોક્કસ યોજના ખુલ્લી થઈ રહી છે, એની સાથે તમે પણ ઊઘડો. કશા વિશે અધીર — ચિંતિત ન થાઓ. બધા ભય તજી દો. બધામાં મારો હાથ જુઓ, એ બધામાં રહેલી સંપૂર્ણતા જુઓ, અને એ માટે અવિરતપણે આભાર માનતાં રહો. તમારી જવાબદારીઓ સ્વીકારવા રાજી ને તત્પર રહો. આ જીવન ભાગી છૂટનારાં માટે કે જવાબદારીઓથી ગભરાતાં લોકો માટે નથી. નવો યુગ શક્તિ માગે છે, હિંમત અને સમર્પણ માગે છે, મેરુ જેવી અચળ શ્રદ્ધા ને વિશ્વાસ માગે છે. આ એક અદ્ભુત સાહસ છે, એટલે સીધા એમાં પ્રવેશવા માટે અને એના ભાગરૂપ બનવા માટે સાહસની ભાવના જોઈએ. જે કાંઈ બની રહ્યું છે તેની સાથે ચુપચાપ, શાંતિથી, કોઈ તાણ વગર ગતિ કરતાં રહો, કારણ કે બધું જ બરોબર, તદ્દન બરોબર છે.

સમગ્રને માટે તમે શો ફાળો આપી શકો તેમ છો, તે તમે શોધી કાઢ્યું છે? તમે એમાં પૂર્ણપણે ભળી ગયાં હો એવું લાગે છે, કે પછી બહાર ઊભાં રહીને અંદર ઝાંખતાં હો અને આમાં તમારું સ્થાન ક્યાં એ વિશે વિમાસણ પામતાં હો એવું લાગે છે? તો પછી સીધાં જ એમાં પ્રવેશ કરીને, તમારું વિશેષ સ્થાન ક્યું છે તે ઝડપથી ખોળી કાઢો ને! એક વાર તમને પ્રતીત થાય કે તમે સમગ્રનો એક ભાગ જ છો, તો પછી તમે તમારું સર્વશ્રેષ્ઠ જ આપવા ઇચ્છશો. આ પ્રક્રિયાને, ઘણા બધા ભાગોવાળી ઘડિયાળ સાથે હું સરખાવું છું. સાચો સમય દર્શાવવા માટે, ઘડિયાળને એકેએક ભાગની જરૂર પડે છે. દરેક ભાગ એના યોગ્ય સ્થાને હોય અને એનું ચોક્કસ કામ કરતો હોય ત્યારે જ અચૂકપણે સમય દર્શાવવાનું કાર્ય એ કરી શકે. દરેકેદરેક જીવ, પોતાને કોઈ ઇચ્છે, પોતાની કોઈને જરૂર હોય, એમ ઝંખતો હોય છે. તમને જ્યારે એમ લાગે કે તમારી કોઈને જરૂર છે ત્યારે તમે વિકસવાનું, પ્રફુલ્લિત થવાનું, પાંગરવાનું અને તમારું સર્વશ્રેષ્ઠ આપવાનું શરૂ કરો છો. હુંમેશાં યાદ રાખો કે મને તમારી જરૂર છે. રોજેરોજ ફરી ફરી તમારી જાત મને અર્પણ કરતાં રહો, જેથી હું તમારો મારી ઇચ્છા પ્રમાણે ઉપયોગ કરી શકું. અને એમ શક્તિ અને કાર્તુ વધારતાં રહો.

તમારે જીવનમાં ક્યાંય પણ, કોઈ પણ મર્યાદા શા માટે સ્વીકારવી? દિવસે દિવસે તમારી ચેતના વૃદ્ધિ પામતી હોય એમ અનુભવો. નવું તમારામાં અને તમારી સંમુખ ખુલ્લું થઈ રહેશે તેવી પ્રતીક્ષા કરો. એ તમારામાં પરિવર્તનની માગણી કરે તો કશી આનાકાની વગર બદલાવાને રાજી થાઓ. રેડિયો પર તમારે કાર્યક્રમ બદલવો હોય, તો નવું સ્ટેશન મળે નહિ ત્યાં સુધી તમારે બટન ફેરવ્યા કરવું પડે છે. પછી તમારે સૂર મેળવવા ઝીણી કાળજી લેવી પડે છે. છેવટે સ્ટેશન સ્પષ્ટ ઝિલાય છે અને કાર્યક્રમમાં વિક્ષેપ થતો નથી. જૂનામાંથી બહાર નીકળી જવાની તમારી ઇચ્છા પૂરતી પ્રબળ હોય ત્યારે એને પૂર્ણ કરવા માટેનો એકે પ્રયત્ન તમે બાકી રાખતાં નથી. એકેએક બટન ફેરવતાં રહો અને નવીનનો સૂર પકડાય નહિ, એનો અવાજ જોરથી સ્પષ્ટપણે સંભળાય નહિ, ત્યાં સુધી જંપતાં નહિ. આ અવાજ ચોખ્ખેચોખ્ખો ઝિલાય ત્યાર પછી તમારે તદ્દન શાંત-સ્થિર થઈ એને સાંભળવાનો રહે છે. એમાંથી જે કાંઈ આવતું હોય તેને તમે આત્મસાત્ કરી લો પછી તમારે સક્રિય બની એ વિશે કશુંક કરવાનું રહે છે. બીજા દિવસની રાહ શા માટે જોવી? અત્યારે જ સૂર શોધી લો.

દમારી શ્રદ્ધા સબળ અને અવિચળ રાખો. શ્રદ્ધા એ જીવવાની, જીવનમાં દર્શાવી આપવાની બાબત છે, વાતો કરવાની નહિ. એનો સતત ઉપયોગ કરવામાં આવે ત્યારે એ વધારે ને વધારે સુદઢ બને છે. અવારનવાર અભરાઈ પરથી ઉતારી, એનો ઉપયોગ કરી, એને ફરી જરૂર ન પડે ત્યાં સુધી પાછી અભરાઈ પર ચડાવી દેવા જેવી એ બાબત નથી. તમે જેમ શ્રદ્ધા વડે જીવતાં શીખશો તેમ દરેક વ્યક્તિમાં અને બની રહેલી દરેક ઘટનામાં મને જોશો અને તમને પ્રતીત થશે કે એવી કોઈ જગ્યા નથી જ્યાં હું નથી. જીવનનું સઘળું શ્રેષ્ઠ અંદરથી ઉદ્ભવે છે એ અંદરની એક જાણ છે કે જ્યારે તમને એમ પ્રતીત થશે કે બધું તમારી અંદર જ છે, ત્યારે તમે ચિરકાળની એ શોધ પડતી મૂકશો; અશક્યને પામવાની મહેનત ને મથામણ પડતી મૂકશો. અને એ શાંતિ અને વિશ્વાસમાં તમને જણાશે કે અકથ્ય ખજાનાઓથી તમારો ભંડાર ઊભરાઈ રહ્યો છે. શ્રદ્ધા વડે જીવવાનો સમય અત્યારે જ છે, આવતી કાલે અથવા તમે વધુ શક્તિશાળી બનો અને તમારામાં વધુ આત્મવિશ્વાસ આવે ત્યારે નહિ. આજે જ એને વ્યવહારમાં ઉતારવાનું શરૂ કરી દો અને જુઓ કે એ કેવી અદ્ભુત રીતે કામ કરે છે!

દિવસે દિવસે તમે તમારી અંદર અને બહાર ઘાટ લઈ રહેલી નવી બાબતો વિશે સજાગ થઈ રહ્યાં છો. તમે નવા વિચારો અને નવી રીતો અપનાવી રહ્યાં છો એની તમને જાણ થાય છે. તમારી ચેતના વિસ્તાર પામી રહી છે અને વધુ ને વધુ સ્વીકાર કરી શકે છે. કેટલાંક લોકો બીજાંઓ કરતાં વધુ ઝડપથી શીખે છે, એટલે નવા યુગમાં પ્રવેશવાનું બધાંને માટે એકસરખું નહિ હોય. કેટલાંક લોકો એમાં સીધો કૂદકો મારી શકશે, કેટલાંક ધીમે ગતિ કરશે, માર્ગનું એક એક ડગલું ચકાસતાં જશે. કેટલાંક લોકો ઘસડાતાં ઘસડાતાં આવશે. તેમનું દરેક પગલું પીડાકારી હશે, કારણ કે તેઓ, જે પરિવર્તનો આવી રહ્યાં છે તેનો વિરોધ કરે છે. તેઓ આ નવા વિચારો અને નવા માર્ગો પ્રત્યે ઇતરાજી સેવે છે, અને પોતાની જૂની રીતરસમ પ્રમાણે જીવવામાં કોઈ તેમને દખલ ન કરે એવું તીવ્રપણે ઇચ્છે છે. તેમનું વલણ એમ છે કે જે તેમનાં માતા અને પિતા માટે સારું હતું તે તેમને માટે પણ સારું જ છે. આવા વલણ સામેનો જવાબ એ છે કે એની વિરુદ્ધ લડવાનું છોડી દેવું અને જીવનની સાથે સૂર મેળવી એમાં વહેવું. સમય બદલાઈ રહ્યો છે અને ઝડપથી બદલાઈ રહ્યો છે, તમે એની સાથે નહિ બદલાઓ તો પાછળ રહી જશો.

તમને જેની જેની જરૂર છે તે બધું તમારી અંદર છે, તમે એને પરખો, વિકસાવો, બહાર ખેંચી લાવો તેની એ રાહ જુઓ છે. એક બીજા એની અંદર વિશાળ વટવૃક્ષ ધારણ કરી રહેલું હોય છે. તમારી અંદર પ્રચંડ શક્યતા રહેલી છે. પેલા બીજને વાવીને ઉછેરવું જોઈએ જેથી તે ઊગીને વિશાળ વટવૃક્ષ બની શકે; બરોબર એવી જ રીતે, જે તમારી અંદર છે તેને બહાર કાઢી, પૂર્ણપણે તેનો ઉપયોગ કરતાં પહેલાં તેને બરોબર પિછાણવું જોઈએ, નહિ તો પછી તે તમારી ભીતર સુપ્તપણે પડેલું રહે છે. ઘણાં લોકોની બાબતમાં આવું બને છે કે આ પ્રચંડ શક્યતા તેમના જીવનમાં કદી પાંગરતી નથી અને એક જન્મમાંથી બીજા જન્મમાં એવું ને એવું જ ચાલ્યે જાય છે. આ પ્રક્રિયા કેટલી બિનજરૂરી છે! હવે સમય આવી ગયો છે કે તમારી અંદર છે તે બધું બહાર લાવો અને તેનો ઉપયોગ કરો. જાણી લો કે તમે બધું જ કરી શકો તેમ છો કારણ કે તમારી દરેક ગતિમાં અને દરેક નિર્ણયમાં તમને શક્તિ ને દોરવણી આપનાર હું જ છું — ત્યાં સુધી, જ્યાં સુધી પેલા બીજની જેમ તમારાં બંધનો તોડીફોડી નાખી વિશાળ વટવૃક્ષમાં વિકસવા માટે તમે મુક્ત ન બનો.

આધ્યાત્મિક જિંદગીમાં તમારે બહુ જ લાંબો પંથ કાપવાનો છે એવી લાગણી સેવવામાં વખત ન બગાડો. એને બદલે, તમે કેટલે દૂર આવી ગયાં છો એનો ખ્યાલ કરી એમાંથી હિંમત ને શક્તિ મેળવો અને સદૈવ એ માટે આભાર માનતાં રહો. ખ્યાલ કરો કે કેટલી બધી એવી બાબતો છે જેને માટે તમે કૃતજ્ઞતા અનુભવો! તમારી ચોમેર સુંદર વિચારો, સુંદર વસ્તુઓ, સુંદર લોકોને વીંટળાઈ વળવા દો. દરેક વસ્તુમાં અને દરેક વ્યક્તિમાં સત્યનો પ્રકાશ ચમકી રહ્યો છે તે જુઓ. તમારો પ્રકાશ તમારા છેક ઊંડાણમાંથી ઉજ્જવળપણે ચમકવા દો. જાણો કે બહારનું કશું જ એને ઓલવી નાખી શકશે નહિ. એવું તો માત્ર તમારી નકારાત્મકતા જ કરી શકશે. એટલે હંમેશાં પ્રકાશનો માર્ગ પસંદ કરીને અંધારાને ઉવેખો. એમ કરીને એનામાં તમે શક્તિ નહિ સીંચો. દુનિયામાં આધ્યાત્મિક આહાર માટેની ભૂખ જેમ વધતી જશે તેમ વધુ ને વધુ પ્રકાશની જરૂર પડશે. એટલે તમારા દીવાને ઉજ્જવળપણે પ્રદીપ્ત રાખો. પ્રકાશ બનો અને અંધારાને પાછળ હડસેલીને તમારામાંથી એને પ્રગટવા દો. પ્રેમ બનો અને તમારામાંથી એને મુક્તપણે વહેવા દો અને એમ દુનિયાની જબરદસ્ત જરૂરિયાતની પૂર્તિ કરવામાં સહાયરૂપ બનો.

જીવનમાં તમે સર્વશ્રેષ્ઠની અપેક્ષા રાખો છો ત્યારે એને તમારા ભણી આકર્ષી લાવો છો. એટલે અત્યારથી જ પ્રત્યેક વસ્તુ અને પ્રત્યેક વ્યક્તિમાં ઉત્તમોત્તમની અપેક્ષા રાખવાનું શરૂ કરી દો અને પછી ઉત્તમોત્તમ બની આવતું નિહાળો. તમારી દરેક જરૂરત પૂરી થવાની અપેક્ષા રાખો. દરેક સમસ્યાનો ઉકેલ મળવાની અપેક્ષા રાખો. આધ્યાત્મિક ભૂમિકામાં વિકસવાની અપેક્ષા રાખો. જીવનમાં કોઈ બાંધી રાખતી સીમાઓ ન સ્વીકારો. માત્ર એટલું જાણી લો અને સ્વીકારી લો કે તમે તમારાં સાચાં મૂલ્યો પામતાં શીખશો, તમારા જીવનમાં પ્રથમ બાબતોને પ્રાથમિકતા આપતાં શીખશો ત્યારે મારી સઘળી શુભ અને ક્ષતિરહિત ભેટો તમારી જ હશે. સૌંદર્યમાં અને મહત્તામાં, સમજમાં અને શાણપણમાં વિકાસ કરવાની અપેક્ષા રાખો. મારા દિવ્ય પ્રેમ અને પ્રકાશ તમારામાં અને તમારી દ્વારા વહી શકે એ માટે માધ્યમ તરીકે તમારો ઉપયોગ થાય એવી અપેક્ષા રાખો. મારા કામ માટે હું તમારો ઉપયોગ કરી શકું છું એ બાબતનો સ્વીકાર કરો. આ બધું પૂર્ણ વિશ્વાસ અને શ્રદ્ધાથી કરો અને મારો મહિમા અને મારી અદ્ભુતતાઓ પ્રગટ થતાં નિહાળો, એકાદ વાર ફક્ત નહિ પણ બધોયે વખત નિહાળો, જેથી તમારું આખુંયે જીવન આનંદ અને આભારનું એક ગીત બની રહે.

કેટલી બધી વાર મેં તમને કહ્યું છે કે જે બધાં કામ કરવાનાં છે તે કરવા માટે તમે મુક્ત હો તેવું મને જોઈએ છે? લગામ છોડી દેતાં અને મુક્ત થતાં તમે ક્યારે શીખશો? જ્યાં સુધી તમે જતું કરવા તૈયાર ન હો, તમે એ કરી જ શકશો એવો વિશ્વાસ તમને ન આવે અને પ્રારંભનાં થોડાં સંઘર્ષમય પગલાં તમે ન લો ત્યાં સુધી મુક્તિનો અર્થ શો, એ તમે નહિ જાણી શકો; અને એ ફક્ત તમે જ કરી શકો, તમારા વતી બીજું કોઈ એ કરી શકે નહિ. રસ્તાના વળાંકે શું હશે એનો તમને ભય લાગે છે? ભવિષ્યમાં શું હશે એવી ભીતિ લાગે છે? તમારાં શ્રદ્ધા અને વિશ્વાસ ક્યાં છે? અત્યારે, આ ક્ષણે જે વર્તમાન છે તેમાં પૂર્ણપણે ગૌરવોજ્જ્વલ રીતે જીવતાં કેમ ન શીખો? તમારા ભવિષ્યની ચિંતા મારા પર કેમ ન છોડી દો? બધું જ ગુમાવી દઈશું — એવા ભયથી તમારી પાસે જે રહેલું જ છે તેને વળગવાનું બંધ કરો અને મુક્ત બનો. તે વખતે [તમને આપવા માટે મારી પાસે અદ્ભુત વસ્તુઓ છે. કંઈક ઘણું ઘણું જ વધારે મહત્ત્વનું મેળવવા માટે સર્વ કંઈ ગુમાવવાને તૈયાર રહો.] બધું જ મારા હાથમાં છે અને બધું બરોબર, તદ્દન જ બરોબર છે.

જીવન સરળ છે. તમારે માટે એને ગૂંચવણભર્યું શું કામ કરી મૂકી છે? સીધો રસ્તો તમારી સમક્ષ પડ્યો હોય ત્યારે આડોઅવળો માર્ગ શા માટે પસંદ કરવો? જીવનને તમારે માટે ઊઘડવા દો, એની પાંખડીઓ જબરદસ્તીથી ઉઘાડવાનો પ્રયત્ન ન કરો. તમે ફૂલની પાંખડીઓ જોર કરીને ઉઘાડી શકો નહિ. એમ કરવાનો પ્રયત્ન કરો તો તમારી અધીરાઈથી તમે એ ફૂલની સુંદરતા અને સંપૂર્ણતાનો નાશ કરશો. દરેક બાબત માટે યોગ્ય સમય હોય છે. એટલે પછી જીવન સાથે તાલ મેળવો, એની સાથે વહો અને મારી અદ્ભુતતાઓ અને મારો મહિમા નિહાળો. સમયની યોજનાની ઉપરવટ જઈને જ્યારે કશુંક કરવામાં આવે છે ત્યારે ધાર્યા પ્રમાણે એની ગતિ કાંઈ વધતી નથી, ઊલટાનું એને કારણે ઘણું બધું અટકી પડે છે. એટલે શાંત ચિત્તે, વિશ્વાસપૂર્વક મારી પાસે આવો, વેગપૂર્વક ધસી જઈને સમયની ઉપરવટ કંઈ કરવાનો પ્રયત્ન ન કરો. સાથોસાથ, કદી ઘસડાતા પગે ન ચાલો કે તમારો અમૂલ્ય સમય ન બગાડો. તમે જે કરી રહ્યાં છો તે બધી જ બાબતોને એક ભવ્ય યોજના ને આકાર સાંકળી રહેલાં છે તેની પ્રતીતિ કરો અને સદાસર્વદા આભાર માનતાં રહો.

જીવનમાં સૌથી પ્રાથમિક પાઠ જે શીખવાનો છે તે છે પ્રેમ. એ એટલો મજબૂત છે કે કદી તૂટતો નથી. એમ છતાં તે સ્પર્શગમ્ય નથી. તમે એને જાણી શકો, એને અનુભવી શકો, પણ તમે એને પકડી રાખી ન શકો. તમે એમ કરવાનો જેવો પ્રયત્ન કરવા જાઓ કે એ પારાની જેમ સરકી જશે. પ્રેમ મુક્ત છે અને મરજી પડે ત્યાં જાય છે. એની સાથે ગતિ કરો. પ્રેમ એકત્વ છે અને અખિલાઈ છે. પ્રેમ કોઈ મર્યાદાઓને, કોઈ દીવાલોને જાણતો નથી. પ્રેમ સાથે આવે છે મુક્તિ. માણસને બાંધનારી, મર્યાદિત બનાવનારી વસ્તુ છે ભય. માણસને મુક્ત કરનારી, તેનાં બધાં બંધનો છેદી નાખનારી વસ્તુ છે પ્રેમ. પ્રેમ સઘળાં દ્વાર ઉઘાડે છે, જીવન બદલાવી નાખે છે, કઠિનમાં કઠિન હૃદયને ઓગાળે છે. પ્રેમ સર્જનાત્મક છે. સૌંદર્ય, સંવાદિતા અને એકતાના સર્જન દ્વારા તે નિર્માણકાર્ય કરે છે. તે કોઈ પણ બાબતને માટે કામ કરે છે, એની વિરુદ્ધમાં નહિ. પ્રેમ એવો આનંદ લઈ આવે છે કે એને દાબી રાખી શકાય નહિ. જીવન દ્વારા તે ગાય છે અને નૃત્ય કરે છે. તમારા હૃદયમાં પ્રેમ છે? એકબીજા માટે પ્રેમ છે? એ તમારી અંદર શરૂ થાય છે અને બહાર ને વધુ બહાર કાર્ય કરે છે.

તમને એમ લાગે છે કે તમે નવાનો એક ભાગ છો? તમને એવું લાગે છે કે તમે સમગ્ર સાથે પૂર્ણ સંવાદિતાથી ભળી જાઓ છો? કે પછી તમને અજંપો અનુભવાય છે અને મેળ ન મળતો હોય એવું લાગે છે? એમ જો હોય તો બહાર નીકળી જઈ બીજો રસ્તો શોધી લેવો, એ ઘણું વધારે સારું છે. માત્ર જે લોકોએ નવા સાથે સુમેળ સાધ્યો છે, જેઓ કોઈ પણ ખેદ વગર જૂનું બધું પાછળ છોડી દેવા તૈયાર છે અને જેમનામાં સાહસની ભાવના છે, તેઓ જ નવા માટે તૈયાર છે અને તેઓ જ મુક્તપણે એમાં ગતિ કરી શકશે. તમે જો હજુ પણ જૂની રૂઢિચરિત્ર પરંપરાગત રીતો અને વિચારોને પકડી રાખવા માગતાં હો, જૂના ઢાંચા તોડતાં ડરતાં હો તો એનો અર્થ એ કે તમે નવા માટે તૈયાર નથી. એ માટે તો હિંમત જોઈએ, તાકાત ને નિશ્ચયાત્મકતા જોઈએ, તમે જે કરી રહ્યાં છો તે બરોબર છે એવી અંદરની ઊંડી જાણકારી જોઈએ. તમારાં શ્રદ્ધા અને વિશ્વાસ મારામાં હોય અને તમે જાણતાં હો કે હું તમને દિશા બતાવું છું અને દોરું છું, ત્યારે તમે, જે કરવા યોગ્ય છે તે બધું ઊંડામાં ઊંડા પ્રેમ અને આનંદથી કરી શકશો.

તમારી પાસે જે છે તે સઘળું સમગ્રના હિત માટે વાપરો. ભેગું કરવાનો કે સંગ્રહ કરવાનો પ્રયત્ન ન કરો, પણ એમાં બીજાંને સહભાગી બનાવો, કારણ કે જેમ તમે એની વહેંચણી કરશો એમ એ વૃદ્ધિ પામશે, પણ તમે જો કોઈ વસ્તુ કે વ્યક્તિને પકડી રાખવા, અધિકારમાં રાખવા પ્રયત્ન કરશો તો નક્કી એને ગુમાવી બેસશો. એ નિયમ છે, અને તમે એ નિયમથી જીવવા માંડશો કે તમારી ચારે તરફ એ કામ કરતો દેખાશે. તમારી પાસે બીજનું પડીકું હોય અને તમે એને કબાટમાં મૂકી દો ને એ વિશે ભૂલી જાઓ તો એનું કશું થશે નહિ, બીજ ત્યાં પડ્યાં રહેશે. પણ તમે એને લઈને જમીનમાં વાવો, એની માવજત કરો તો એ ઊગશે, એટલું જ નહિ, એનો ઘણો સંગ્રહ થશે અને એ વધુ ને વધુ ઊપજ આપશે. તમારી પાસે જે છે તે સઘળા વિશે પણ એમ જ છે: એને વળગી રહેવાનો કદી પ્રયત્ન ન કરો, પણ આનંદપૂર્વક એમાં અન્યને સહભાગી બનાવો. તમે જોશો કે એનો જથ્થો અને એની ગુણવત્તા વધતાં ને વધતાં જ રહે છે. તમારું વલણ સાચું હશે ત્યારે તમને જણાશે કે તમારી બધી જરૂરિયાતો અદ્ભુત રીતે પૂરી પાડવામાં આવે છે અને મારી પાસે જે છે તે બધું તમારું છે.

જીવનમાં તમારે જાતે જ બધી બાબતો માટે પ્રયત્ન કરીને કામ પાર પાડવાનું કે દોરીઓ ખેંચવાનું જરૂરી નથી. તમારે ફક્ત આ જ કરવાનું છે: અત્યંત શાંતિ અને વિશ્વાસથી મારી સૂચનાઓનું પાલન કરવાનું, જે તમને નીરવ-સ્થિરતામાં મળશે. કેટલાંક લોકો સ્પષ્ટપણે મારો અવાજ સાંભળશે, બીજાં કેટલાંક અંતઃપ્રજ્ઞાથી કામ કરશે, કેટલાંકને કાર્યમાં દોરવણી આપવામાં આવશે. મારી કામ કરવાની રીતો અનેક છે, પણ હું સર્વોચ્ચ સત્તા હાથમાં લઈશ ત્યારે બધાંને એની જાણ થશે, કારણ કે ત્યારે દરેકેદરેક બાબતમાં પ્રેમ અને સત્યની નિશાનીઓ અંકાયેલી હશે. મારી સૂચનાઓનું પાલન થતું જશે તેમ અદ્ભુતતાઓ પર અદ્ભુતતાઓ સાકાર થતી તમે નિહાળશો અને બધી બાબતોમાં મારો હાથ જોશો. તમને સમજાશે કે તમે તમારી જાતે તો આ આશ્ચર્યો ન જ સર્જી શક્યાં હોત; ખરેખર તો હું જ તમારામાં રહીને કામ કરું છું. તમે મારો આદર ને મહિમા કરશો અને ચિરકાળ કૃતજ્ઞતા ધ્રુવવશો. તમારાં શાણપણ, પ્રેમ અને સમજ ક્યાંથી આવે છે, જીવન પોતે ક્યાંથી આવે છે તેનો હરહંમેશ ખ્યાલ કરતાં રહો. સમગ્રની સમગ્રતા હું છું. તમારું જીવન મારામાં છુપાયેલું છે. આપણે એક છીએ.

અંદરથી શાંતિમાં રહો અને મારા પ્રેમમાં વિશ્રાંતિ લો. આ શબ્દો તમે ઘણી વાર સાંભળ્યા છે અને તમને એમ થાય કે એ ફરી ફરી શા માટે કહેવામાં આવે છે? એ જળ જેવા છે; અત્યંત ધીરે, ચુપચાપ તે જૂનાને કોરી કાઢે છે અને નવો માર્ગ શોધી લે છે. એ સતત ગતિ કરતા રહે છે, ધીરે ધીરે તમારી અંદર વધુ ને વધુ ઊંડા ઊતરે છે અને છેવટે તમને જણાય છે કે તે તમારા ભાગરૂપ બની ગયા છે. પછી એ કેવળ શબ્દો નથી રહેતા, એ જીવંત બને છે, ગતિ કરે છે, એમનું અસ્તિત્વ તમારામાં રોપે છે. તમને ખ્યાલ આવે છે કે તમે એ જીવો છો અને મારા પ્રેમમાં પૂર્ણ શાંતિથી નિરાંતે રહો છો. કદી ફરી ફરી કહેવામાં આવે તે વિશે ચિંતાઓ નહિ, પણ સદૈવ કૃતજ્ઞ રહો કે મારો પ્રેમ એટલો વિશાળ છે કે હું ધૈર્યપૂર્વક, સાતત્યપૂર્વક એ કાર્યા કરવાને રાજી છું અને હું તમને કદી છોડીશ નહિ. મેં તમારા પર મારો હાથ મૂક્યો છે અને મને તમારી જરૂર છે. સમગ્રની મારી વિશાળ યોજનામાં તમારું એક ખાસ વિશેષ સ્થાન છે, અને તમે તૈયાર થાઓ ત્યારે તમારી સમક્ષ એ પ્રગટ કરવાની હું રાહ જોઉં છું.

અમુક બાબત તમે જ્યાં સુધી અજમાવી ન જુઓ ત્યાં સુધી તમને કદી ખબર નહિ પડે કે એ કારગત છે કે નહિ. ચાંપ પર આંગળી મૂકીને દબાવો નહિ ત્યાં સુધી ખબર નહિ પડે કે એમાં વીજળી છે કે નહિ. એ કામ કરે છે એ પુરવાર કરવા તમારે કોઈક ક્રિયા કરવી પડે. એવું જ શ્રદ્ધાનું છે. તમે ખાલી બેઠાં બેઠાં શ્રદ્ધાની વાત કર્યાં કરો પણ એના વડે જીવો નહિ અને તમારે મન એનો શો અર્થ છે તે કોઈ જોઈ શકે નહિ તો એ બધું નિરર્થક છે. તમારી સલામતી બેન્ક બેલેન્સમાં હોય અને મરજી પડે ત્યારે એમાંથી ઉપાડ કરી શકાય છે એમ તમે જાણતાં હો, ત્યારે શ્રદ્ધા વડે જીવવાની વાતો કરવી, એનો કોઈ અર્થ નથી. એ તો જ્યારે તમારી પાસે કાંઈ કરતાં કાંઈ ન હોય, અને તમે ઊંડી ખાઈના છેડે ઊભાં રહી પગલું ઉપાડી શકતાં હો અને તમારાં શ્રદ્ધા અને સલામતી મારામાં રોપાયેલાં અને દઢ થયેલાં હોવાને કારણે તમે દેખીતી રીતે અશક્ય લાગતી બાબતો કરતાં હો ત્યારે તમે શ્રદ્ધા વડે જીવવાની વાત કરી શકો અને એનું જીવંત ઉદાહરણ બની શકો. તો જાઓ, તમારી શ્રદ્ધાને કસોટીએ ચડાવો અને પછી જુઓ કે શું થાય છે!

•
દે મેશાં જીવનની ઊજળી બાજુ જુઓ. ફક્ત ઉત્તમોત્તમ જ બની આવશે એવી અપેક્ષા રાખો અને એમ બનતું જુઓ. તમે નકારાત્મક સ્થિતિમાં હો ત્યારે એને માટે બીજા કોઈને દોષ દેતાં નહિ. તમારા પોતાના માલિક તમે જ છો; છબીને ઉલટાવીને બીજી તરફ શું છે તે જોવાનું તમારા હાથમાં છે. તમે જીવનની ગમગીન બાજુ જોવાનું જો પસંદ કરતાં હો, તો સાચી સ્વતંત્રતાનો આનંદ જે લોકો જાણે છે તેમને તમારા ભણી આકર્ષવાની અપેક્ષા રાખી શકો નહિ. કારણ કે સમાન વસ્તુઓ જ એકમેકને આકર્ષે છે. તમે માત્ર એવાં લોકોને જ તમારા ભણી ખેંચશો, જેઓ તમારા જેવી જ સ્થિતિમાં હોય. તમે દુનિયાની ટોચ પર હો અને તમારામાંથી પ્રેમ મુક્તપણે વહેતો હોય ત્યારે તમે બધાંને તમારા ભણી આકર્ષિત કરશો, કારણ કે દરેકને આનંદી વ્યક્તિ સાથે મઝા આવે છે. વ્યક્તિને કે પરિસ્થિતિને ઉપર ઉઠાવતાં શીખો અને બીજા કોઈના વલણને લઈને નિરાશાની ગર્તામાં તમારી જાતને ગરકી જવા ન દો. તમે અહીં શાંતિ, સંવાદિતા, સૌંદર્ય અને પૂર્ણતા સર્જવા માટે, જીવનનું સઘળું ઉત્તમોત્તમ સર્જવા માટે છો, એટલે કાર્યરત થાઓ અને એ વિશે કંઈક કરો.

હું તમને જ્યારે એમ કહું છું કે ‘એકમેકને ચાહો,’ ત્યારે એનો અર્થ એવો નથી કે તમારે એકબીજાંને સહી લેવાનાં છે અથવા એકબીજાંને પ્રેમ કરવા માટે સખત પ્રયત્ન કરવાનો છે. પણ તમે જ્યારે તમારું હૃદય ખુલ્લું કરશો અને એને પ્રેમાળ સુંદર વિચારોથી ભરી દઈ શકશો ત્યારે તમને પોતાને જ જણાશે કે તમે જે જે લોકોના સંપર્કમાં આવો છો તે સઘળાં લોકોને ચાહવાનું તમને મન થાય છે, ભલેને તેઓ ગમે તે હોય! એ મારા વૈશ્વિક પ્રેમનો મુક્ત પ્રવાહ છે, જે કોઈ ભેદભાવ પિછાણતો નથી, કોને ચાહવાં ને કોને નહિ, તેવી પસંદગી કરતો નથી. મારો પ્રેમ દરેકેદરેક જણ માટે સમાન છે. એમાંથી તમે કેટલું સ્વીકારવા તૈયાર છો એનો આધાર તમારી પર છે. આ પ્રેમને અભિવ્યક્ત કરતાં ડરો નહિ. એ વ્યક્તિપણાથી પર છે. એ ઉચ્ચતમનો પ્રેમ છે. તમારું હૃદય સાવ ખુલ્લું કરી દેતાં શીખો, અને એકમેક માટેનો પ્રેમ દર્શાવતાં કદી શરમાઓ નહિ. વિશ્વમાં પ્રેમ એ સૌથી મોટું જોડનારું તત્ત્વ છે, એટલે ચાહો, ચાહો, ચાહો.

પસ્તુનાં પરિણામ પરથી તમે એમના વિશે જાણી શકશો કે તે મારે માટે છે કે મારાથી વિરુદ્ધમાં છે, તે પ્રકાશમાંથી આવેલી છે કે અંધકારમાંથી. તમારાં નેત્રો ખોલો અને તમે એ નિઃસંશયપણે જાણી શકશો. અંદર ઊતરો અને તમારું હૃદય એ કહેશે. તમે પોતે મૂલ્યાંકન કરો અને બહારની દરેક બાબતને કાન ન ધરો, કારણ કે તમે બહારની ગુફ્તેગો અને અફવાઓને સાંભળવા બેસશો તો એવા ગૂંચવાડામાં પડશો કે સત્ય શું છે ને શું નહિ, તે જાણી નહિ શકો. વધારામાં તમારો રસ્તો તમે ખોઈ દેશો. સહુ કોઈ પોતાની અંદરથી સત્ય ખોળી કાઢી શકે છે, પણ એટલું તો ખરું કે ભીતર જવા માટે તેમણે સમય કાઢવો જોઈએ. તેમણે પોતે જ પોતાને માટે ચિંતન કરવાનું છે અને પોતાનો માર્ગ મેળવવાનો છે. પણ ઘણા લોકોને એવું કરતાં આળસ આવે છે. એને બદલે, બીજાઓ જે કહે છે તે સાંભળવાનું, અને અંદર ઊતર્યા વિના જ, જે કહેવાય છે તે સ્વીકારી લેવાનું તેમને વધારે સહેલું લાગે છે. સ્થિર થાઓ અને તમે સત્ય જાણી શકશો; અને સત્ય તમને મુક્ત કરશે.

નવા યુગમાં, કષ્ટો સહન કરવાની કશી જરૂર નથી. જે લોકો નવામાં ગતિ કરી રહ્યાં છે તેમને માટે હવે દુખ સહન કરવાંપણું નથી. તમને હજી પણ જો એમ લાગતું હોય કે કષ્ટ સહેવાનું જરૂરી છે, તો તમે નવા(યુગ)નાં નથી, જૂનામાં મજબૂતપણે ગંઠાયેલાં છો. તમે તમારી સ્વૈર ઇચ્છાથી આગળ ન વધો અને હવે કષ્ટો નથી એવું ન સ્વીકારો ત્યાં સુધી તમે એમાં જ રહેશો અને કષ્ટોને તમારા ભણી ખેંચી લાવશો. આ જીવનનાં આશ્ચર્યો અને આનંદ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરો અને ઉત્તમોત્તમને સ્વીકારો, જે તમારો સાચો વારસો છે. આ કાંઈ, ડરના માર્યા જીવનનો ભેટો કરવાના ઇનકારની શાહમૃગી વાત નથી. એ તો, આ ભવ્ય જીવન, જે તમારું છે, તેની વાસ્તવિકતા નીરખવાની વાત છે, અને એમ કરીને એને સાકાર કરવામાં મદદ કરવાની વાત છે. તમે જેટલી વધુ સ્પષ્ટતાથી એ જોઈ શકશો, એટલી વધુ ઝડપથી એ પ્રાગટ્ય પામશે. ‘નવું સ્વર્ગ અને નવી ધરા’ના દર્શનને સ્વીકારો, હંમેશાં એને તમારી ચેતનામાં ધારણ કરી રાખો, કારણ કે એ કાંઈ અલભ્ય સ્વપ્ન નથી. એ વાસ્તવિકતા છે અને તમે એનો એક ભાગ છો.

સ્થિર અને વિશ્વસનીય લોકોની, હંમેશાં યોગ્ય સ્થાને રહીને યોગ્ય સમયે, જે કામ કરવા યોગ્ય છે તે કરનારાં લોકોની ઘણી બધી જરૂર છે, જેમને કોઈ જ બાબત વિચલિત ન કરી શકતી હોય તેવી રીતે જીવતાં લોકોની જરૂર છે, કારણ કે દરેક પરિસ્થિતિ પર તેમનો સંપૂર્ણ કાબૂ હોય છે. અંદરના એ શાંતિ અને સ્થિરતાના કેન્દ્રમાંથી તેઓ કામ કરે છે અને જીવે છે. તેમની સલામતી મારામાં છે એટલે બીજી કોઈ બાબત તેમની સમતુલા ખોરવી નાખી શકતી નથી. તેઓ જાણે છે કે પોતે શું કરી રહ્યાં છે અને શા માટે કરી રહ્યાં છે. તેમનામાં જવાબદારીની સાચી ભાવના છે. લીધેલું કામ તેઓ પૂરું કરશે અને સંપૂર્ણપણે કરશે એવો તેમના પર પૂર્ણ ભરોસો રાખી શકાય, પછી ભલેને એ ગમે તે કામ હોય! તમારું હૃદય ફંફોળો. તમે વિશ્વસનીય છો? તમારામાં જવાબદારીની એ ભાવના છે કે કામ તમે છેક સુધી પૂરું કરો? તમે હંમેશાં યોગ્ય સમયે, યોગ્ય સ્થાને હો છો? જરૂરી છે કે સમય લઈને તમે એ શોધી કાઢો કે તમે ક્યાં ઊણાં ઊતરો છો; અને પછી એ સુધારી લેવા તમે શું કરી શકો તેમ છો તે જુઓ.

એકબીજાંમાં પ્રેમ અને વિશ્વાસ રાખો. પ્રેમ અને આત્મવિશ્વાસ મનુષ્યને વિકસવામાં અને પાંગરવામાં મદદ કરે છે, જેથી તે જવાબદારીઓ ઉપાડી શકે અને તેની શક્તિ અને તેનું કાઠું વધી શકે. એક બાળકનું બધું જ કામ તમે કરી આપતાં હો તો એના સ્વત્વમાં વૃદ્ધિ થવાની અપેક્ષા ન રાખી શકો. એ પોતાને માટે વિચાર કરે, પોતાના નિર્ણયો લે, પોતાને માટેની બધી વિચારણા માબાપ પર છોડી ન દે, એ તેને શીખવવું જોઈએ. આપણાં વહાલાં જનો ખોટો નિર્ણય લેતાં હોય એ જોઈ રહેવાનું સહેલું નથી, પણ કોઈ કોઈ વાર એવું કરવું પડે છે, જેથી તેઓ અમુક પાઠ શીખી શકે. પાઠ સહેલી રીતે પણ શીખી શકાય, પણ ઘણી વાર, એ અઘરી રીતે શીખવવામાં આવે તો પછી ક્યારેય ભુલાતા નથી. એટલે વધુ પડતાં રક્ષણાત્મક ન બનો, તમારી સંભાળ હેઠળનાં લોકો પરથી હાથ ઉઠાવી લેતાં શીખો, ભલે તે ગમે તે હોય, તેમની ઉંમર ગમે તે હોય! તેમને પોતાની જવાબદારી ઉપાડવાનું શીખવા દો, અને એથીય વધારે, એમ કરવાનો આનંદ એમને અનુભવવા દો. એકબીજાને વિકસવામાં મદદ કરો.

આજે નવો દિવસ છે, અને એનું શું કરવું તે તમારા હાથમાં છે. ઊઠતાંવેંત તમને જે પહેલા વિચાર આવે, તે તમારા આખા દિવસને રંગી દઈ શકે. એ વિચારો હકારાત્મક, સુખપૂર્ણ હોઈ શકે અથવા નકારાત્મક, ગ્લાનિયુક્ત હોઈ શકે. બહારની પરિસ્થિતિની અસર હેઠળ કદી ન આવો — દાખલા તરીકે હવામાનની. વરસાદ ભલે ચોધારે વરસતો હોય, તમારું હૃદય જો પ્રેમ અને કૃતજ્ઞતાથી ભરેલું હોય તો તમારું સમગ્ર વલણ ભૂરા આકાશ અને સૂર્યપ્રકાશનું હશે. તમારા પર કેવી જબરદસ્ત જવાબદારી મુકાયેલી છે એનો તમને ખ્યાલ છે? જીવન તો તમે બનાવો તેવું બને છે. એટલે તમે જે પરિસ્થિતિમાં હો તેને માટે બીજા કોઈને દોષ દેતાં નહિ. જાણજો કે એ તમારું પોતાનું જ નિર્માણ છે. તમારું વલણ બદલી નાખો અને તમે તમારું સમગ્ર દૃષ્ટિબિંદુ બદલી નાખી શકશો. જીવન પ્રત્યે રચનાત્મક અભિગમ અપનાવો. તમારી આસપાસ તમને જે દેખાય છે તેમાંથી સર્વશ્રેષ્ઠનું નિર્માણ કરો, બાકીનાની ઉપેક્ષા કરો. એને જીવનબળ ન આપો, એ નાબૂદ થઈ જશે. આજના દિવસે શાંતિ અને વિશ્વાસથી મારી પાસે આવો, અને જાણો કે આજના દિવસ પર મારા આશીર્વાદ છે.

જીવનમાં તમારાં મૂલ્યો ક્યાં છે? જે આજે છે ને કાલે નથી એવાં ભૌતિક મૂલ્યો જ ફક્ત જો તમારાં હોય, તો પછી પીંજરામાંની ખિસકોલીની જેમ તમે તમારું જીવન આમતેમ દોડવામાં ખર્ચી નાખશો, કશે પહોંચશો નહિ. પણ તમે જો આત્માના માર્ગ ખોળતાં હો તો તમારે ભીતરમાં એની શોધ કરવી જોઈએ; અને એ કેવળ શાંત નિસ્પંદ થઈને તમારી અંદર ઊંડાણમાં જે અમૂલ્ય ખજાના છે તેને બહાર ખેંચી લાવવાથી જ થઈ શકે. બહાર એ તમને મળશે નહિ, કારણ કે જીવનમાં જે મહત્ત્વનું છે તે બધું તમારી અંદર જ છે. મહત્ત્વની બાબતો સંબંધે પસંદગી કરવાને તમે સ્વતંત્ર છો. કોઈ તમારે માટે પ્રયત્ન કરવાનું કે તમને પ્રભાવિત કરવાનું નથી કારણ કે દરેક જીવને સ્વતંત્ર ઇચ્છાશક્તિ મળેલી છે. જીવનને તમે સફળ બનાવો છો કે એનો ગૂંચવાડો કરી મૂકો છો એનો આધાર તમારી પર જ છે. પ્રકાશ સામે જ છે; એને કેમ ન અનુસરો? પ્રેમ સામે જ છે; એને કાં ન સ્વીકારો? તમારાં સમગ્ર હૃદય, મન, પ્રાણ અને શક્તિથી જ્યારે તમે શોધ કરો છો, ત્યારે તમને આપવામાં કશું બાકી રાખવામાં આવતું નથી.

તમારા સંબંધો તમે જ્વલંબિત ન કરો અને એકબીજા સાથે પ્રેમ, શાંતિ અને સંવાદિતાથી ન ચાલો, ત્યાં સુધી તમે વધુ મોટા કાર્યો તરફ ગતિ કરી શકશો નહિ. તમારા હૃદયમાં દ્વેષ કે દુર્ભાવના પણ ન હોવાં જોઈએ. જમીનમાં ઊગી રહેલા છોડવાને નકામું ધારા ડુંધી નાખે તે પહેલાં નીંદામણ કરી નાખવું જોઈએ, તમારા જીવનમાં જે કંઈ નકામું ધારા હોય તે મજબૂત મૂળિયાં નાખે અને તમારી અંદર ઊગી રહેલા સુંદર છોડવાને ગૂંચળાવી નાખે તે પહેલાં તે સઘળું હવે ઉખેડી કાઢો. હૃદયમાં ધિક્કાર, ઈર્ષ્યા, અણગમો, અસહિષ્ણુતા કે ગેરસમજ હોય ત્યારે તમે આધ્યાત્મિક રીતે વિકસિત કે વિશાળ બની શકો નહિ. તમારા મતભેદોનું નિવારણ જલદી કરો અને પ્રેમને વહેતો રાખો. સામો માણસ પહેલું પગલું ભરે એવી કદી રાહ ન જુઓ. તમે હંમેશાં એ વિશે કંઈક કરી જ શકો તેમ હોય છે, તો એ કેમ ન કરો અને હમણાં જ કેમ ન કરો? આજે જે થઈ શકે તેમ હોય, તેને કાલ પર મુલતવી ન રાખતાં. ઘણું બધું ખુલ્લું થવાની રાહમાં છે, પણ એ યોગ્ય વાતાવરણમાં, પ્રેમના વાતાવરણમાં, વધુ ને વધુ પ્રેમના વાતાવરણમાં ઊઘડવું જોઈએ.